

Recenzja rozprawy doktorskiej

Dr Michael Wamposzyc

School of Arts & Creative Industries
Merchiston Campus
10 Colinton Road
Edinburgh
EH10 5DT

20 Maja 2025

Doktorant:

Jack Joseph Williams.

Tytuł rozprawy doktorskiej:

Moderowana nienawiść: Emocje i ideologia jako warunki techniki pisanie ograniczonego.

Dziedzina i dyscyplina:

Praca doktorska w zakresie sztuki w dyscyplinie sztuk plastycznych i konserwacji dzieł sztuki.

Instytucja:

Akademia Sztuk Pięknych im. Eugeniusza Gepperta we Wrocławiu Szkoła Doktorska.

Recenzja:

Praca przedłożona do recenzji bada i krytycznie ocenia najnowsze formy, formaty i rozwój dyskursu skrajnie prawicowego w mediach społecznościowych. Przyjmując za punkt wyjścia materiały zebrany na "X" (Twitter) od 2022 roku w Wielkiej Brytanii, autor stosuje podejście oparte na praktyce, które łączy krytyczną analizę mediów z kreatywnymi metodami artystycznymi, aby zbadać ograniczone formy komunikacji i ich związek z systematycznym odrzucaniem i wymazywaniem przeciwnych opinii wyrażanych przez tradycyjne "legacy media" głównego nurtu.

Centralna przesłanka projektu, polegająca na zastosowaniu koncepcji "constrained writing" w kontekście komunikacji online, jest szczególnie interesująca. Jak wyjaśnia autor, odnosząc się do OuLiPo (Ouvroir de Littérature Potentielle), wykorzystuje on pisanie z ograniczeniami, tradycyjnie kojarzone z awangardowymi ruchami literackimi, do analizy dyskursu skrajnie prawicowego. To podejście, polegające na zastosowaniu techniki literackiej do analizy mediów społecznościowych, stanowi kreatywne połączenie metodologii artystycznych i akademickich, lub jak ujmuje to Williams: "oś koncepcyjną między tematem, który poruszam w pracy artystycznej, a techniką, którą do niego

stosuję”. Co ważne, Williams uznaje własną pozycję i potencjalne uprzedzenia w procesie analizy i artystycznej praktyki. Jego autorefleksyjność jest kluczowa, ponieważ rozpoznaje subiektywny charakter własnych preferencji i ślepych punktów oraz stosuje je z narzuconymi sobie ograniczeniami w wyborze materiału, interpretacji i ostatecznej rekontekstualizacji artystycznej.

Wielowarstwowa analiza ograniczeń kształtujących wzorce komunikacji skrajnie prawicowych jest kompleksowa i dobrze uargumentowana. Badanie ograniczeń przez Williamsa, w tym natywizmu, dogmatyzmu i myślenia grupowego, oferuje cenne spostrzeżenia dotyczące procesów poznawczych leżących u podstaw oporu wobec krytyki ze/wobec strony grup zewnętrznych. Badanie ochrony tożsamości, przejawiającej się jako konformizm społeczny i ideologiczny, dobrze koresponduje ze szczegółowym opisem narzuconych sobie ograniczeń przez autora. Ponadto, uwzględnienie ograniczeń technologicznych i prawnych, takich jak algorytmy mediów i polityki platform społecznościowych, dodaje kluczowy wymiar do zrozumienia cyfrowego ekosystemu, w którym obecnie rozwija się dyskurs skrajnie prawicowy w Wielkiej Brytanii i na świecie.

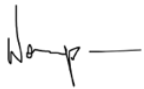
W odniesieniu do własnej praktyki artystycznej, doktorant Williams charakteryzuje się jako “artysta, który przede wszystkim tworzy prace oparte na tekście”. Odzwierciedlają to prace przedstawione w załączonym portfolio i to wyjaśnia ogólne autorskie podejście koncepcyjne i estetyczne. Naładowane emocjonalnie anty-medialne komentarze, obelgi i epitety stymulują subiektywne doświadczenie w połączeniu ze zniekształconymi, nieczytelnymi formami liter. W rezultacie, samonapędzający się styl komunikacji, praktykowany wśród “ideologicznie okopanych” (Williams), wzmacnia ograniczone doświadczenie i poznawczą nieelastyczność na odmienne punkty widzenia.

Moim zdaniem adaptacja zasad “erasure poetry” w celu stworzenia wizualnej reprezentacji “poznawczego wymazywania” jest zarówno innowacyjna, jak i skuteczna. Fizycznie niszcząc litery, fotografując je i przekształcając formy w unikalne czcionki, autor stworzył mocną wizualną metaforę gwałtownego odrzucania przeciwstawnych opinii. Ponownie, kontekst, medium i reprezentacja dobrze współgrają i wyrażają ograniczenia ideologiczne, dokładnie tak, jak zamierzył Williams.

Chociaż koncepcyjnie mocna, ta część pracy i praktyki artystycznej byłaby, moim zdaniem, jeszcze silniejsza, gdyby została bardziej szczegółowo udokumentowana. To jest być może moje własne zainteresowanie tematem, ale w tej części badania chciałbym poznać dodatkowe iteracje rozwoju, alternatywne ścieżki i możliwe do powtórzenia rozwiązania. Na przykład przejście od tradycyjnego rozumienia typografii jako “invisible crystal goblet” (Beatrice Warde) do jego medialnej rekontekstualizacji i dekonstrukcji (np. Phil Baines FF You Can Read Me; layouty Davida Carsona; eksperymenty z czcionkami przeprowadzone przez Virusfonts) bez wątpienia wspierałyby wcześniej opisaną celną i krytyczną refleksję na temat ograniczonego pisania w procesach dokumentujących projekty wizualne. Jednocześnie wspierając niektóre decyzje, takie jak kolor, screen layout czy akompaniujący dźwięk. Zwracam na to uwagę na poparcie tej pracy, ponieważ podejście artystyczne Williamsa służy nie tylko jako atrakcyjna forma wizualizacji, ale także pokazuje potencjał badań opartych na praktyce artystycznej w rozwiązywaniu złożonych zjawisk społecznych.

Skupienie się w projekcie na skrajnie prawicowych reakcjach na krytyczne opinie brytyjskich gazet po ataku w Southport jest szczególnie istotne, biorąc pod uwagę porównywalne wyzwania związane z polaryzacją polityczną i spadkiem zaufania do tradycyjnych mediów. Poprzez zbadanie i wizualizację, w jaki sposób ideologia ekstremistyczna i “kuratorska nienawiść” ograniczają i zniekształcają komunikację, prezentowane badania przyczyniają się do poszerzenia wiedzy istotnej społecznie i politycznie. W związku z tym praca Williamsa dostarcza cennych spostrzeżeń na temat złożonych wzajemnych oddziaływań dynamiki społecznej i technologicznych afordancji, które leżą u podstaw dyskursu internetowego. Prace nie tylko pogłębia nasze akademickie zrozumienie form ekstremizmów, ale także pokazuje istotną rolę, jaką krytycznie zaangażowana praktyka artystyczna może odgrywać w analizie i komentarzu społecznym.

Opierając się na powyższych spostrzeżeniach oraz po analizie koncepcji i praktycznej realizacji rozprawy, w pełni podzielam poparcie prof. dr. hab. Przemysława Pintala i rekomenduję nadanie Jackowi Josephowi Williamsowi stopnia doktora w dziedzinie sztuki w dyscyplinie sztuk plastycznych i konserwacji dzieł sztuki.

Dr Michael Wamposzyc
School of Arts and Creative Industries
Edinburgh Napier University; Scotland